

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ เราฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อความสงบของใจ ใจมันสงบใจมัน
กินธรรมะไง ถ้าใจมีธรรมะนะใจสงบระงับ จิตหนึ่ง จิตหนึ่ง จิตหนึ่งเป็นสมาธิ ว่างๆ ว่างๆ จิต
สอง จิตสองเพราะอะไร ตัวว่างๆ อารมณ์ความรู้สึก จิตหนึ่ง ถ้าจิตหนึ่งมันจะว่างได้ มันจะเป็น
สมาธิได้มันต้องมีอำนาจวาสนา

คนมีอำนาจวาสนานะ คูตี ฤๅษีชีไพรในสมัยพุทธกาลเขาพยายามปฏิบัติของเขา เขาได้
ฌานสมาบัติของเขา เขาต้องพยายามปฏิบัติของเขาด้วยความเข้มข้น แต่เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา พอใช้ปัญญาขึ้นไปมันปัญญาธรรมะ
หรือปัญญาภิเลสไม่รู้ ปัญญาธรรมะคือค้นหาความผิดของตัวเอง ถ้าปัญญาภิเลสมันจะจับผิดคนอื่น

ถ้าเป็นธรรมะนะ ผู้ดีจะเดินตรอก จี๋ครอกจะเดินถนน ผู้ดีเขาจะสงบระงับของเขา ผู้ดีเขา
จะเดินตรอกนะ เขาจะระวังตัวของเขา ให้อีจี้ครอกมันกว้างบนถนน มันกว้างไปทั่ว นั่นให้อีพวก
จี๋ครอก เพราะจี๋ครอกมันจะระรานเขาไง ระรานเขา มันจะอยากใหญ่อยากโต อยากจะนั่งอยู่บน
หัวคนอื่นไง คนอื่นเขาสงบระงับของเขาเขาเป็นผู้ดี ผู้ดีเขาก็สงบระงับของเขา นั่นละผู้ดี ผู้ดี
เพราะอะไร ผู้ดีเพราะตั้งธรรมไง ผู้ดีเพราะจับผิดตนเองไง ผู้ดีจะเขาค้นหาความผิดของตัวเอง มัน
จะค้นหาภิเลสค้นหาความทะยานอยากของเราไง

เวลาสุข เวลาทุกข์เราสุขเราทุกข์นะ เวลาเกิดเราก็ก่มาเกิดนะเกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่ลูก
เกิดมาก็มีความรักผูกพันกับลูกมากเป็นสาขุบุญสาขุกรรม เวลาเกิดมาแล้ว เกิดจากพ่อจากแม่มา
พ่อแม่ก็มีทุกข์ของพ่อแม่ ให้อีลูกก็มีทุกข์ของลูก เวลาทำคุณงามความดีก็เป็นหัวใจของดวงนั้น
เวลาลูกไปทำผิดที่ไหน เวลาเขาจะเอ็ดเขาจะว่าเขาบอกให้อีพ่อแม่ไม่สั่งสอน ลูกไปทำชั่วที่ไหน
บอกให้อีพวกนี้ให้อีเด็กพ่อแม่ไม่สั่งสอน แล้วพ่อแม่เขาสั่งสอนใหม่ เขาสั่งสอน มันเป็นเพราะ
พฤติกรรมของเด็กมันไปทำชั่วใหม่ แต่มันก็สาขุบุญสาขุกรรม มันชาติตระกูลนะ เวลาเขาจะว่า
เด็กนั้นเขาว่าถึงพ่อแม่ของเด็กนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจของเรา เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธนะ เกิดมาพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาเป็นธรรมชาติของใคร เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษาธรรมๆ บริษัท ๔ มารเอย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็งสามารถกล่าวแก่การโจมตีจากลัทธิต่างๆ ได้ เราจะไม่ยอมนิพพาน ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา มารเอย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก่คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะนิพพาน

นี่ใจชาติตระกูลใจ เวลาชาติตระกูล เราเป็นชาวพุทธ ศาสดาของเราๆ ศาสดาสอนอะไร ศาสดาสอนอะไร สอนให้เราทำ ไม่ได้สอนให้คนอื่นทำ คนอื่นเป็นเรื่องของคนอื่นเขา สอนเราๆ สอนเรานี้แหละ เพราะอะไร เพราะเรามีกิเลสใจใหม่ เรายังเวียนว่ายตายเกิดใจใหม่ เพราะเรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา เวลาสอนเรา เวลาสุขเวลาทุกข์มันสุขทุกข์ของเรา เวลาทางโลกเขาร่ำรวยเราก็อยากร่ำรวยกับเขา เวลาเขาร่ำรวย เขาร่ำรวยเพราะเขาทำมาหากินของเขา เขาถึงร่ำรวยของเขา ใจเราไม่ทำมาหากินเราไม่ร่ำรวยหรอก

เวลาพระบวชมาแล้วถ้าพระไม่ภาวนา ไม่มีศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมามันก็เป็นสมมุติสงฆ์ บวชมาสมบุรณ์ในความเป็นพระ ความเป็นพระในธรรมวินัย เพราะธรรมวินัยถ้ามันบวชมาไม่มี ความเป็นพระขึ้นมา เวลาลงสังฆกรรมมันเป็นโมฆะ มันเป็นสังฆกรรมไปไม่ได้ ภิกษุถ้าเวลาทำอาบัติหนักห้ามทำสามิยกรรม คือห้ามร่วม ห้ามร่วมอยู่ ร่วมกิน เขาแยกออกไปเลย

แยกออกไป เวลาภิกษุอยู่กรรมต้องแยกออกไป เพราะเขาไม่ใช่ปกติตตะภิกษุ คือเขาไม่สมบุรณ์ในความเป็นพระ เขาต้องแยกออกไป แต่ถ้ามันสมบุรณ์ละ สมบุรณ์ก็ร่วมสังฆกรรมได้ ใจ ทำสามิยกรรม ฉันท่วมกัน กินร่วมกัน ถ้าฉันท่วมกัน กินด้วยกัน คนหนึ่งไม่สมบุรณ์ขึ้นมา ภิกษุตักข้าวเข้าปากแต่ละคำเป็นปาจิตตีย์ทุกคำกลืน ต้องเสมอกัน เวลาเสมอกันส่งต่อๆ กันไป เพราะมันรับต่อๆ กันไป เพราะเป็นภิกษุใจใหม่ ฆราวาสมารับบิ๊บบ มันขาดประเคนใจใหม่ เพราะฆราวาส ถ้าสามเณรก็ไม่ได้

ฉะนั้น บวชเป็นพระ บวชเป็นพระใหม่ เป็น ถ้าไม่เป็นพระขึ้นมามันจะลงสังฆกรรมไม่ได้ มันจะขับเคลื่อนสามิยกรรมของพระไปไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นพระแล้ว บวชเป็นพระแล้ว แล้วงานของพระคืออะไร บวชเป็นพระแล้วจบใจใหม่ บวชเป็นพระก็โกนหัวใจ ใจดีอกมันบวชในหนังหลวงตา ใจดีอกมันได้เงินมหาศาลเลย เวลานั้นนักแสดงมัน โกนหัวบวชในหนังนั่นนะ แต่

บวชจริงๆ แต่จริงตามสมมุติ มันยังไม่เป็นจริงในหัวใจ ถ้าเป็นจริงในหัวใจ พระมีหน้าที่อะไร พระบิณฑบาตฉันข้าว ทำภัตกิจ

กิจกรรม การฉัน การอยู่เป็นกิจกรรม มันเกี่ยวกับการงาน การงานเราทำงานอะไรก็เป็นงานใช้ไหม การอยู่ การกินก็เป็นงานอันหนึ่ง เราทำงานของเราเสร็จแล้ว ทำงานเพื่อธาตุ เพื่อขันธุ์ ภัตกิจเข้าไปบำรุงธาตุขันธุ์ เสร็จแล้วงานของพระนั่นนะทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนาในที่เรื่อนว่าง งานของพระ งานของพระมันต้องมีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมาใจ

ถ้ามันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา ดูพระที่เขาปฏิบัติ ในสมัยพุทธกาลนะพวกภรรยาสเขาไปวัด ไปถึงไม่มีพระเลย ไม่มีพระเลย ทีนี้ไปเจอโยม โยมก็บอกว่าถ้าอยากเจอพระให้เกาะระฆัง พอเกาะระฆังพระต่างคนก็ต่างเดินมานะ โอ้อโฮ เขาเห็นเขาตกใจ พระพวกนี้หน้าบึ้ง ไม่พูด ไม่คุยกัน สงสัยพระวัดนี้ไม่ถูกกันทั้งวัดเลย ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นล่ะลูกศิษย์ตถาคต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น

งานของพระ งานของพระให้มีสติ เขาไม่คุยกับใคร เขาไม่คลุกคลีกับใคร การคลุกคลีๆ เรื่องนี้ เวลาเราจะไปธุระจะไปคนเดียวมันก็กลัว มันก็ว่าเหว มันก็เหงา เวลาอยู่ด้วยกันอู้สู ส่ามะเร เทมา อู้ย ธรรมมา มันไม้กันปากเปียกปากแฉะน้ำลายแตกฟองเลย อู้ย ธรรมะนิพพานๆ นิพพานอะไรของมันก็ไม่รู้ แล้วออกปากก็ออกปากไม่ได้ ปฏิบัติก็ปฏิบัติไม่เป็น นิพพานๆ อยู่อย่างนั้นแหละ อบอุ่นใจอยู่ด้วยกัน ให้วิเวก ปลีกวิเวก ปลีกออกไป ปลีกออกไป พอไป เข้าขึ้นมามันอยู่ที่บารมี เราจะมีสิ่งใดตกบาตร

นี่ใจภัตกิจมันมีอะไรทำ ถ้าไม่มีภัตกิจก็ล้มใจ พระธุระคงค์เวลาออกธุระคงค์นะ เวลาไปผิต เวลาเขามันจะไม่ทำอะไรตกบาตรมาเลย มันมีแต่ลมมาที่ฉันลม เพราะอะไร เพราะว่าไอ้เรื่องการอยู่ การกิน กินมาตั้งแต่วันเกิดจนตาย กินทุกวัน ฉันอาหารก็ฉันทุกวัน ไม่ฉันสักวันสองวันมันจะเป็นอะไร มันจะตายไหม มันไม่ตายหรอก ภิกษุเราเวลาธุระคงค์ไป ๓ วัน ๔ วันอดเป็นเรื่องธรรมดา เวลาเดินทางเขาอดอาหารเป็นเรื่องปกติ

ภัตกิจทำเพื่อธาตุขันธุ์ นี่จิตใจมันสูงส่งแล้วธาตุขันธุ์เอ็งหยุดสักวันหนึ่งเนาะ เอ็งไม่ได้กินสักวันสองวันไม่เป็นอะไรหรอกเนาะ ไปเราไปด้วยกัน เพราะอะไร เพราะหัวใจมันไปเองไม่ได้ หัวใจมันคิดได้ ส่งออกได้ แต่มันไปเองไม่ได้ มันต้องอาศัยร่างกายนี้ไป ไปเราอดวันสองวันเนาะ แล้วเราธุระคงค์ไปข้างหน้าเนาะ เราไปหาอยู่หากินเอาข้างหน้านู่น ไปข้างหน้าเดียวโอ้อโฮ

ไปเจอบ้านเมืองเขาใส่ล้นบาตรเลย อุดมาสองวันเนาะ วันนี้ได้ภัตตาหารมานะเราทำภัตกิจของเรา

นี่ไงถ้ามันมีสติมีปัญหาแล้ว ไปอย่างนี้มันจะเห็นเลย แล้วมันไม่คิด ถ้าภิกษุออกธุดงค์นะ มีพฤติกรรมอย่างนี้ มันจะไม่คิด ไม่คิดญาติคิดโยม ไม่คิดอะไรเลย พอไม่คิดสิ่งใดเลยมันจะภาวนาได้ง่ายแล้ว ถ้าภาวนาได้ง่ายเพราะอะไร เพราะเราไม่มีภาระรุงรังใดๆ ทั้งสิ้น นิเวศธรรม เกรงใจคนนู้น เกรงใจคนนี่ ลูบหน้าปะจมูก ไอ้คนนู้นมาก่อน ไอ้คนนี่มาหลัง โอ๊ย คนนั้นเป็นคนดี ไอ้คนนี้เป็นคนเลว เหมือนกัน เหมือนกันเพราะอะไร เพราะเขามาจ้งหัน เขามาถวายทานของเขา ทานของเขาข้าวก็คือข้าวเหมือนกัน อาหารก็คืออาหารเหมือนกัน แต่จริตนิสัยของคนมันแตกต่างกัน

สิ่งที่เหมือนกันๆ เหมือนกันโดย เราเป็นญาติกันโดยธรรมไง เรามีปากมีท้องเหมือนกัน ใจ แต่ความคิดเราไม่เหมือนกันสักคนหนึ่ง คนเหมือนคนแต่ไม่เหมือนกันสักคน ลายนิ้วมือของคนปี้มไปแล้วไม่เหมือนกันเลย ความคิดของคนเหมือนกันไม่มี ไม่มี ฉะนั้น เวลาภาวนาไปของใครของมัน ถ้าทำขึ้นมาแล้วทำให้มันตั้งสมาธิขึ้นมา ถ้าตั้งสมาธิขึ้นมา ผู้ที่จะเดินตรอก ขี้ครอกจะเดินถนน วัดจะสงบระงับ วัดจะเรียบง่าย เรียบง่ายติดดินนะ วัดไหนฟูฟ่า วัดไหนที่มันมีกิจกรรมต่างๆ อันนั้นมันเป็นโรงมหรสพ ศิล ๘ ที่ไหนเขามีฟ้อนรำ ที่ไหนมีเสียงเพลงเราจะไม่ไปที่นั่น

อบายมุขก็เข้ากับอบายภูมิ สิ่งที่เป็นอบายมุข สิ่งที่เป็นอบายมุขคือการพนันขันต่อทำให้คนติด นั่นมันเป็นทางออกของกิเลส คนเวลาติดการพนัน คนเราโจรปล้นเท่าไรมันก็ไม่เหมือนคนเล่นการพนัน มันขายหมดเนื้อหมดตัวทั้งนั้นแหละ อบายมุขก็ไปสู่อบายภูมิ ฉะนั้น ถ้าเรามีศีลมีธรรมเราจะเรียบง่าย เรียบง่ายไม่มีสิ่งใดเป็นภาระรุงรัง ต่างคนต่างทำภัตกิจ โยมเดี่ยวทานอาหารเสร็จแล้วต่างคนต่างกลับเข้าที่สู่การภาวนา มีกิจกรรมสิ่งใด เวลาทำเขาทำซื้อวัตรของเขาเป็นครั้งเป็นคราว ภิกษุออกมาฉันน้ำปานะ เสร็จแล้วบ้ายโมงก็เริ่มทำซื้อวัตร

ถ้าทำซื้อวัตร วัจกุวัตร วัตรในห้องน้ำ วัดในศาลาโรงธรรม วัดต่างๆ โยมมาวัดโยมจะเปิดโอ่งน้ำ จะน้ำเต็มทุกวัน น้ำเต็มโอ่งตลอด น้ำมันมาเองไม่ได้ ภิกษุเป็นคนทำ เข้ามายังห้องน้ำ ห้องน้ำสะอาดสะอาด หนาวขนาดโยมมาบอกว่า เฮ้ย ห้องน้ำสะอาด ลองดมดูสิ มีกลิ่นหรือเปล่า มันจะดมกันเลยนะ แต่เวลาไปวัดร้าง ไม่มีผู้ทำซื้อวัตรมันไม่ไปดมบ้างละ เวลาไอ้บุตรคุณเต็มฐาน ส้วมมันไม่ไปดมละ

เวลาเราขัดเราทำของเราเรียบร้อยเพราะอะไร เพราะเราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้ฝึกหัด เราทำเพื่อเราฝึกหัดใจของเราใจ เราจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เราอยากจะเป็นผู้ดีใจ เราอยากให้อใจเราสงบระงับใจ เราทำสิ่งนี้เพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝึกหัดจนเป็นนิสัย พอฝึกหัดจนเป็นนิสัย ทำสิ่งใดด้วยความภูมิใจ ไม่ได้ทำด้วยคอตคนะ

เวลาเราบวชมาใหม่ๆ นะ เราบวชพระมา จะบวชมาปฏิบัตินะ ไม่ได้บวชมาเป็นเทศกิจ จะมากวาดลานวัด จะมาทำห้องส้วม นั่นมันเรื่องของเทศกิจ โลกเขามองกันอย่างนั้น เวลาโลกเขามองอย่างนั้น แต่เรามองด้วยความภูมิใจ วัฏฏีวิัตร วิตรในศาลาโรงธรรม วิตร ๑๓ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ให้พระฝึกหัด เอ็งทำตรงนี้เอ็งจะเป็นพระที่ดี เอ็งทำตรงนี้เอ็งจะมีสติปัญญา เข้าขึ้นมาทำกตกิจ พอบ่าขึ้นมาก็ไปห้องส้วมไปถ่ายออกแล้วไม่มอง เวลาเข้ามาในบาตร อุฐู มีแต่ของดีๆ ทั้งนั้นเลย เวลาถ่ายออกไปไม่เห็นอะไรเลย เวลาส้วมเต็ม เวลาเอาไปใส่ต้นไม้ ต้นไม้มันหอมหวานเลย

ถ้ามันมีสติมีปัญญาท่านทำไว้ ทำไมพระต้องไปเที่ยวป่าช้า คนตายไปคูมันทำไม คนตายเขาตายเคลื่อนเลย แล้วเอ็งจะเป็นคนต่อไป เวลาเราบอกเราจะเป็นคนต่อไป เราจะตายต่อไปมันสะดวกเลยนะ ไอ้ที่มันฟุ้งมันชาน ไอ้คนนั้นก็ว่าเรา ไอ้คนนี้ก็รังแกเรา เราจะอยู่ให้เขาเหยียบย่ำต่อไปไปง พอบอกจะตาย ค่าไปเถอะ ค่าไปก็ได้เพราะกูตายแล้วกูไม่อยู่ พอไปเที่ยวป่าช้า เราไปคูเขา คูมรณานุสติแล้วเราก็ดั่งสติของเรา ถ้าพูดถึงความตาย ความตายทำให้กิเลสนี้ไม่เห่อเหิม กิเลสไม่เห่อเหิมมันจะไม่ฟุ้งชานของมัน เราต้องตายแน่นอน แต่เราพร้อมหรือยัง

ถ้าเราพร้อม ที่โยมมาทำบุญๆ อยู่นี้ก็เพราะเหตุนี้แหละ มาทำบุญกุศลของเรา ทำบุญกุศลของเราให้จิตมันไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ถ้าไม่ตระหนี่ถี่เหนียวเพื่ออะไร ถ้ามันตระหนี่ถี่เหนียว บ้านของเรา เราห่วงคนจะขโมย เราปิดประตูหน้าต่างหมดเลย ทึบหมดเลย เพราะกันคนขโมย แต่คนที่เขารักยาบ้านของเขา เขาเปิดประตูหน้าต่างของเขา แสงแดดนะอากาศมันถ่ายเท โอ๊ย บ้านปลอดโปร่ง

จิตใจที่มันตระหนี่ถี่เหนียวมันยึดของมันหมดแหละ มันยึดหัวใจมันไว้ มันไม่เปิดรับฟังสิ่งใดเลย ในโลกนี้ไม่มีใครดีเลย ฉันทืออยู่คนเดียว ฉันทุขอยู่คนเดียว แต่พอมันเสียสละความตระหนี่ถี่เหนียวมันเปิดบ้านของมันใจ มันเปิดหัวใจของมันนะ เออ เขาก็เป็นคนเหมือนเราเนาะ

เออ เขาก็เป็นคนดีเนาะ เออ เขาก็มีน้ำใจเหมือนกันเนาะ มันเปิดรับ ที่มันเสียสละ สละทานอยู่นี้ เราเปิดรับ เปิดหัวใจ เปิดบ้านของเรา เปิดหน้าต่างของเรา เปิดประตูของเรา เปิดหมดเลยให้อากาศมันถ่ายเท บ้านก็ปลอดโปร่ง บ้านก็มีความสุขใช้ไหม

เราตระหนี่ถี่เหนียวปิดเลย บ้านถูกลั่วของหาย ประตูก็ปิด หน้าต่างก็ปิด ทำประตูอยู่ กำลังจะเอาบุญเจมาติด ปิดหมดเลยไม่ให้ใครเข้า ตระหนี่ถี่เหนียวไม่ให้ใครเข้าเลย ตระหนี่ถี่เหนียว ถ้ามีศีล มีสติมันมีรั้ว เขาเรียกมีทำนบ มีรั้วกัน โลกมันท่วมท้น กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันท่วมท้นเข้าไปวัดไปวา มันไปทำทุกๆ อย่างเสียหายหมดเลย แต่ถ้าคนมีสติมีปัญหา เราทำกำแพง ทำประตูไว้ กัน ไอ้ความท่วมท้นจากโลก สิ่งในโลกมันท่วมท้นเข้ามาในวัดในวา

ภิกษุต้องการความสงบความสงบ ภิกษุเขาอยู่กันด้วยความเคยชินใจ เขาเคยชิน เราเคยอยู่ในที่สงบสงัด พอมีเสียงสิ่งใดเกิดขึ้นมันจะแทงหูทันทีเลย คนเรานะมองแต่ต้นไม้ ภูเขาเนาะ ไปเห็นผู้หญิง ผู้ชายมันก็แทงลูกตาทันทีเลย เราอยู่ในที่สงบสงัด เราอยู่ในที่ความคุ้นเคยของเรา รักษาหัวใจของเราแล้วฝึกฝน ครูบาอาจารย์ของท่านจะปกป้องอย่างนี้ หลวงตาท่านบอกว่า หัวหน้าเหมือนหัวรถจักร หัวรถจักรมันจะวิ่งนำหน้าไป มีสิ่งใดมันชนก่อน

ครูบาอาจารย์ที่ดีท่านจะปกป้องนักปฏิบัติ แล้วไอ้นักปฏิบัติมันก็อยาก อยากจะเป็นหัวรถจักร อยากจะไปเผชิญกับโลก แต่มันเผชิญกับโลกเดี๋ยวก็ตาย เพราะ เพราะโมฆะบุรุษตายเพราะลาภ ตายเพราะความยกย่องสรรเสริญ ตายเพราะความชื่นชมของสังคม ตายหมด ตายเพราะอะไร ตายเพราะจิตใจมันไม่มั่นคง แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของท่านรักษาหัวใจของท่านแล้ว ท่านเห็นสิ่งนั้นมันเป็นเรื่องโลก เห็นความท่วมท้นของโลก แล้วนำสงสาร ภัยแล้งมันก็แล้งจนทุกข์ จะเป็นจะตาย น้ำท่วม น้ำท่วมมันก็ทำลายบ้านเรือนเสียหายไปหมด มันไม่มีสิ่งใดพอดีเลย

แต่ถ้าคนมีสติปัญญา สิ่งนี้มันเป็นสภาวะแวดล้อมของโลก เป็นสภาวะแวดล้อมของโลก เราต้องมีสติปัญญา เราต้องมีสติปัญญาเตรียมพร้อมไว้ เวลาสิ่งใดเกิดขึ้นมันก็นิ่งเราเตรียมพร้อมไว้แล้วมันก็เกิดขึ้นแล้ว เราเกิดขึ้นแล้วเราจะบริหารจัดการมันอย่างไร รักษาหัวใจนี้ไว้ รักษาชีวิตนี้ไว้ ชีวิตนี้มันจะแสวงหาข้างหน้าได้อีก ถ้าชีวิตนี้สิ้นสุดไปเราจะจบสิ้นกันที่นี้ไหม รักษาชีวิตไว้ น้ำจะท่วม ภัยจะแล้งรักษาชีวิตนี้ไว้เพื่อเหตุการณ์ข้างหน้า เพื่อความแก้ไขของเรา

เราดูแลหัวใจของเรานะ สิ่งใดจะเสียหายไปให้มันเสียหายไป อย่าให้ใจเสียหาย แล้วถ้าใจเสียหาย เพราะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ ไม่มีศีลมีธรรม ปล่อยมันร้ายนะ หัวใจนี้ถ้ามันดีมันดี

อย่างมนุสสเทโว มันยิ่งกว่าเทวดา เวลามันร้าย มนุสสเดรัจฉาน จิตใจมันร้ายยิ่งกว่าสัตว์
เดรัจฉาน มันทำลายไปหมด ทำลายแม้แต่ตัวมันเอง ทำลายแม้แต่หัวใจนะ หัวใจนี้ถ้ามีศีล มี
สมาธิ มีปัญญา มันจะมีมรรคมีผลให้หัวใจนี้ชุ่มชื้น มันทำลายตัวมันเองบอกไม่จำเป็น ไม่สำคัญ

พิน ไฟนี้แหละดี ความโลภ ความโกรธ ความหลงนั้นประเสริฐ สิ่งใดที่มันเอามาเผาเผา
มัน มันก็เอามาเผาเผามัน คูลี มันทำลายตัวมันเองโดยมันไม่รู้ตัวไง มันเอาพินเอาไฟเผามัน มัน
ยังไม่รู้ว่าพินว่าไฟ ครูบาอาจารย์บอกนั่นพินนั่นไฟ มันไฟ ดับไฟชะ ๆ ด้วยสติ ดับไฟชะ ดับไฟ
ชะด้วยศีล มันดับอย่างไร มันดับแล้วมันทุกข์ ถ้ามันเอาไฟมาเผาตัวแล้วมันสุข มันดี มันชื่นชม

คูลี เวลาจิตใจมันเลวร้าย มันเลวร้ายทำลายใจมันเอง มันยังไม่รู้ตัวว่ามันทำลายใจมันเอง
แต่ครูบาอาจารย์ท่านมีศีลมีธรรม ท่านบอกให้เราละ ให้เรามีสติ ให้เรามีสติให้มีปัญญา มันทุกข์
มันยาก มันลำบากไปหมดเลย แล้วมันจะเอาอะไรง่ายล่ะ เวลาโลกเขาเขาปากกัดตีนถีบ เขาสร้าง
เนื้อสร้างตัวขึ้นมาจนฐานะเขามั่นคง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแสวงหาธรรมกับเจ้า
ลัทธิต่างๆ ๖ ปี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอดอาหารสลบไปถึง ๓ หน เวลาที่ล้ม
หายใจสลบไปถึง ๓ หน อดอาหารจนขนร่วง ทำมาทุกๆ อย่าง มันสุขมาจากไหน

ศาสดาของเราทำเป็นตัวอย่าง คนเราต้องทุกข์ ต้องยาก ต้องขยันหมั่นเพียรมันถึงจะได้สิ่ง
นั้นมา คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะ ความเพียร
ทางโลกก็เพื่อประโยชน์ปัจจัยเครื่องอาศัย ความเพียรทางธรรม พระเดินไปเดินมา นั่งสมาธิ ไม่
ทำอะไรเลย เอาใจของตนไว้ในอำนาจของตน งานนี้สาหัสสาครรจ์มาก ถ้าไม่สาหัสสาครรจ์
ขนาดต้องอดนอนผ่อนอาหาร ต้องเผชิญกับความจริงตลอด

ถ้าธาตุขันธ์มันทับจิต มันกินอึมันนอนอึ มันนั่งสัปหงกโง่งงทั้งนั้นแหละ กินอึแล้วก็
ไปนอนเป็นงูเลยล่ะ เป็นไอ้เข้าไปนอนอ้าปาก ผึ่งแดดอยู่นั่นล่ะ ไอ้ไอ้ กินอึมันนอนอึ พระองค์นี้มี
อำนาจวาสนา เข้าขึ้นมาอาหารเต็มไปหมดเลย มีคนมาศรัทธา อุ้สุ อาหารปรนเปรอไปเต็มที่ มัน
เสร็จแล้วก็ไปนอนอ้าปากอยู่ ผึ่งแดด แต่เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มักน้อยสันโดษ

ฉันอาหารเบา อาหารเบาคือข้าวเปล่าๆ อาหารปานกลางก็ข้าวกับผัก ถ้าอาหารอย่างหยาบ
ก็พวกเนื้อสัตว์ ถ้าอาหารอย่างหนักๆ กินไปแล้วมันจะเกิดพลังงาน มันจะสัปหงกโง่งง อาหาร
อย่างเบา มันจะคล่องตัว อาหารอย่างกลางจะคล่องตัว อาหารอย่างเบาภาวนาสะดวก แล้วถ้า
ภาวนายังไม่ได้อดอาหารเลย ฉันแต่น้ำ ฉันแต่น้ำปานะ สู้กับมันๆ

งานของพระ งานของพระเวลาต่อสู้กับความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง แล้วเอาความรู้สึกนึกคิดของตัวเองไว้ในอำนาจของตัวเอง แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากจิตหนึ่ง จิตเป็นหนึ่ง จิตเป็นสมาธิ จิตว่างๆ ว่างๆ จิตเป็นสอง จิตเป็นสองคือ อารมณ์ความว่างนั้นเป็นสอง มันต้องมีจิตมันถึงรู้คำว่าว่าง เวลาจิตเป็นหนึ่งแล้ว จิตตั้งมั่น เอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่น จิตยกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนาฝึกฝนของเราไป แล้วจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจ

ไอ้ปัญญาโลกๆ อย่างนี้เขาเรียกว่าโลกียปัญญา ปัญญาของโลก ภาวนามยปัญญาคนยังไม่เกิด แล้วถ้าภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมาจากมนุษย์คนหนึ่ง มนุษย์มหัศจรรย์ใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุดในนักปฏิบัติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา ในความประเสริฐ ประเสริฐสุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เวลาเผยแพร่ธรรมไปยสะ ปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย

เขาก็เป็นมนุษย์เหมือนเรานี้แหละ เราก็ตั้งใจของเรา เราก็แสวงหาของเรา เราก็จะพยายามทำของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าทำประโยชน์กับเรา ผู้ดีจะเดินตรอก จี๋ครอกจะเดินถนน เราจะเดินตรอก เดินชอก เดินชอย เราจะเข้าไปที่ลับ เราจะเข้าไปโคนไม้ เราจะเข้าไปที่เรื้อนว่าง เราจะไม่ยุ่งกับใครเลย ไอ้จี๋ครอกมันเดินอยู่บนถนนนู่นนะ มันวางกล้ำ มันว่ามันมีศักยภาพ มันวางกล้ำของมันไอ้พวกจี๋ครอก ผู้ดีจะเดินตรอก รักษาหัวใจ คุณดูแลใจเราเพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อหัวใจดวงนี้ให้ประเสริฐขึ้นมา แล้วเราจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลางหัวใจดวงนี้ เอวัง